

nasvetuje in napotuje tu ocenjena knjiga. S tem bodo sebi in učencem mnogo truda prihranili in dosegli prav lepe uspehe pri poučevanju zemljepisa, ki spada

dandenašnji med najvažnejše in najzanimivejše znanosti, kajti on veže vse ostale prirodne znanosti jedno z drugo. S. R.

L i s t e k.

Izpod Leskovega grma.

O naši vasi, o Leskovem grmu, čuli ste, gospod urednik, pač bore malo še. Znabiti pa so Vam znani sosedni kraji: Sladka voda, Leskova dolina, Travní vrh, Pekel? — Ne? — I, čudo pač ni! Se ve, naše zemljepisne knjige so tako pomanjkljive še, a mi smo tu sredi gozda pod belim Snežnikom, da se človeku dozdeva, kakor bi nas narava nalašč hotela izločiti od ostalega sveta. Posledica temu pa je v istini ta, da se svet za našo deželico presneto malo briga. Kakor bi mi ne bili vredni biti udje tiste človeške družbe! Vender pa — navzlic temu preziranju — ne vračujemo hudo s hudim. S toliko živahnijšim zanimanjem sledimo temu, kar se godi «tam zunaj». Časopise dobivamo sicer z večine „na posodo“ od svojih znancev iz Sladke vode in Pekla, pa jih, ne glede na to, beremo z istim — če ne večjim — veseljem, kakor pravi pravcati naročniki.

V zadnjem času zanimajo nas — in posebe še mene — vzlasti poročila iz deželnega zbora kranjskega. Ni sicer moja ni mojih soobčanov navada razglašati med svet mnenja svoja. A, ker mi moj bivši sosed Jaka le ne da miru, sklenil sem, gospod urednik, od časa do časa poročati Vam kaj malega izpod našega Leskovega grma. Se ve, zavežem se ne!

Naše nadležne prošnje glede izboljšanja plač so nam tedaj srečno — odbili. Da odkrito izjavim: iznenadilo me to ni posebno. Ravnodušnosti pričiti se mora sleharn učitelj itak za časa, sicer mu v življenji britkih iznenadenj ne dostaja!

Debata o proračunu normalno-šolskega zaklada pa mi daje priliko baviti se nekoliko z opazkami nekaterih gg. poslancev.

Pred vsem pa mi je konstatirati, da pripoznava velika večina gg. deželnih poslancev naš učitelje kot važen faktor v boji za narodni naš obstanek.

Poslanec g. Kersnik je poudarjal, da sta vzlasti dva glavna vzroka, ki pouzročujeta, da uspehi ljudskošolskega pouka ne zadostujejo, namreč: pomanjkljivost šolskega nadzorstva in pa odvisnost od okrajnega glavarja, koje nasledek je često brezpogojna služnost učiteljeva i. t. d.

Nam pa so znani bolj tehtni vzroki, da se v mnogih slučajih ne doseže in ne more doseči učni smoter. Ti so: neredno šolsko obiskovanje, epidemične bolezni in čezpovratno število otrok, koje mora po jeden sam učitelj poučevati. Štatistika podaje nam taci slučajev premnogo. Učitelj, ki mora v poldnevem pouku poučevati do 200 otrok na dan, pač ne more Bog ve kaj doseči,

Pod Leskovim grmom imam jih sam 210 vsakdanjih. Tu ne izdā niti poslanca g. Žitnika stari rek: «non multa sed multum!» V krščanskem nauku je tu uspeh isto tako piškav, kakor je v družih predmetih! Ne more se sicer tajiti, da je i tukaj razlika med uspehom pa uspehom, a primeroma je taisti vedno nedostaten, naj si je že nadzornikov kot listja in trave! — Takisto težavno je, ustvariti si v tako napolnjeni šoli pravo disciplino. A, če se nekoliko radikalneje postopa, — naj si bode tudi v postavnih mejah — takoj so pritožbe zoper učitelja in ta ima — če družega ne — sitnosti!

Takšna nepostavna sredstva, kakersna je navel poslanec g. dr. Tavčar o nekem učitelju, gotovo niso dopuščena. A, da si nimam niti náloge niti namena zagovarjati koga, vender pri tej priliki obžalujem, da so se morale v dež. zboru spravljati na dan stvari — in to imenom — ki niso še dognane, dokazane. V splošnem interesu vsega učiteljstva bilo bi boljše, da bi se to ne bilo zgodilo! Ta govor je bil znabiti «voda na mlin» v kakem prav malenkostnem slučajju.

V slovenskem listu sem pred kratkim bral iz «Slov. Gospodarja» posnet članek o l. slovenskem kat. shodu, v katerém (članku) je bil tudi ta-le stavek:

«Slovensko ljudstvo naše uči se rado in bere rado ter je sploh, kakor poje pesem, »za uk prebrisane glave«, ali kaj pomaga, če v šoli, v katero pošilja svoje otroke, ni dobrega duha in če tiči v berilu ki ga jemlje v roke vsak dan, vsak teden, ali vsakih štirinajst dni, strupa, nejevera, liberalizma? Tacih in jednacih vprašanj stavimo še lahko celo vrsto in o njih se lahko razpravlja na «katoliškem shodu» v Ljubljani.»

Da ni dobrega duha v taciš šolah, kjer imamo po 100 in še več otrok v jednej sobi, to je istina. To res neso «parfumi!» Tudi logični sklep tega odstavka moramo priznati. Da, gospodine člankar, «taci in jednaci vprašanj» stavite res lahko še celo vrsto! Rad bi vender poznal vsaj jedno tako slovensko berilo, namenjeno slovenski šolski deci, v kateri tiči strup, nejevera, liberalizem! Naj si bodo v vsakem, — v vsakem oziru sedanje ljudskošolske knjige niso pomanjkljive! Ko bi se bil dotični člankar, prej ko je to napisal, poučil o stvari, sigurno bi — brez namena — kaj takega ne kvasil v svet!

«Qui tacet, consentire videtur». Toliko v pojasnilo, da se ne bo reklo, da ni bilo učitelja, ki bi se bil oglasil zoper tako pisavo. Pa — dovolj za danes! Prihodnjic kaj družega. Piročan Korenika.